

אשה

אופירה ארז

גם השנה נמשך המאבק התהליקני על נפשה של האשה הישראלית — האם והמחנכת לדור החדש, קובעת הסגנון בדור הישן.

בערים הגדולות היתה האשה חלוצת תהליך ההתפרקות והתרוקנות החיים. בשכבה העליונה ביותר גררה היא אחריה את הגבר — שליח הציבור, הפקיד והעסקן — לשביל התרסני של המותרות. שיחתה הקיפה את עולם השמלות, סלוגי היופי, העוזרות, הווילות ורהיטי הפאר. גיבורותיה היו נערות-הוזהר המפורסות. שאיפתיה היתה נסיעה לפאריס או לניו-יורק.

לעומת שכבה קולנית וכוללת זו, כמעט ולא הורגשה השכבה השנייה, הגדולה הרבה יותר. היתה זה מחנה עקרות-בית הצנועות שניסו לגדל משפחה בתקציב זעום, שהלך משך השנה והצטמק, ובצדו — מחנה הצעירות שהתגייסו לצבא ומילאו את תפקידן בשקט, על מאות הדרכים הפתוחות להשתמחות.

למחנה גדול ואלמוני זה ניתן השנה קול. ורקורד הפירסום לכד צעירה אחת מגי רבות, שנבחרה כמסמלת את היופי החיצוני ואת האופי הפנימי של הנערה הצברית. **אופירה ארז** נשלחה למיפגש בנות העמים בצרפת, מלאה את תפקידה בחן טבעי שקסם למאות אלפים, ניהלה תעמולה שקטה ורבת-השפעה לאחוזת עמים מרחבית. כעבור שבועיים חזרה לארץ, לבשה שוב את מדי נח"ל, מילאה את תפקידה באחד המחנות.

משפט

אשה פרץ

כמו זוג של מתאבקים, שאינם יכולים להיפרד בגלל עוצמת מאבקם, בלטו השנה **מיכאל כספי** ו**שמואל תמיר**, שני עורכי-דין הצברים הצעירים, שנפגשו משני עברי המתרט כמעט בכל המשפטים הפוליטיים החשובים, זה כמגן המשטר וזה כמתקיפו ללא פשרה. עורך-דין פוליטי שלישי, **פישל הרצבי**, נחל הצלחה מזהירה בשלב הראשון במשפט שטטנר.

אולם התופעה הבולטת של השנה, בחיי המשפט, היתה הדאגה הציבורית הגוברת והולכת להמשך עצמאות ואי-תלותו של המשפט. שלושה משפטים זרעו מבוכה מסויימת בלב הקהל: בחיפה זיכה השופט **יצחק קהאן** את נאשמי גניבות המכס וגינה את מרדכי שטטנר. אם ניתן להבין את זיכוי הנאשמים מחוסר הוכחות מספיקות, הרי התמיהה הלשון הרכה בה נקט השופט כלפיהם, על אף הבקיעים החמורים שנתגלו בהגנתם, לעומת הסגנון התקיף נגד שטטנר.

בירושלים הרשיע השופט **משה גולן** את ראובן ("רומק") גרינברג, למרות שנבחר כי המשטרה שילמה 1500 ל"י לעדה-התביעה הראשי.

חמורה מכל היתה החלטתו של שופט-השלום **משה פריק**, שזיכה בירושלים את ישראל קסטנר מהאשמת שבועת-שקר, אחרי ששופט גבוה יותר קבע בפירוש ששקר, ואף שהובאו הוכחות מכריעות לאשמתו.

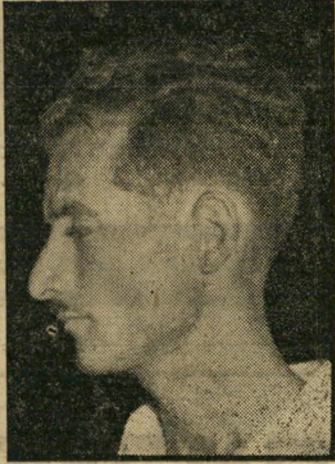
ספרות

חיים חפר דן בן-אמוץ

אין דבר עקר יותר מאשר ספרות המנותקת מקרקע-הצמיחה שלה. גם השנה הוסיפה הספרות הישראלית להוכיח כלל זה בבהירות מלאה. הסופרים שהשתכנו בדירות-שוחד חיפאיות ושרו שירי הנפנות למנהיג חרשיסטאן, היו אופייניים כמעט לכל חבריהם. הסופרים דמו לציירים הישראלים: התי

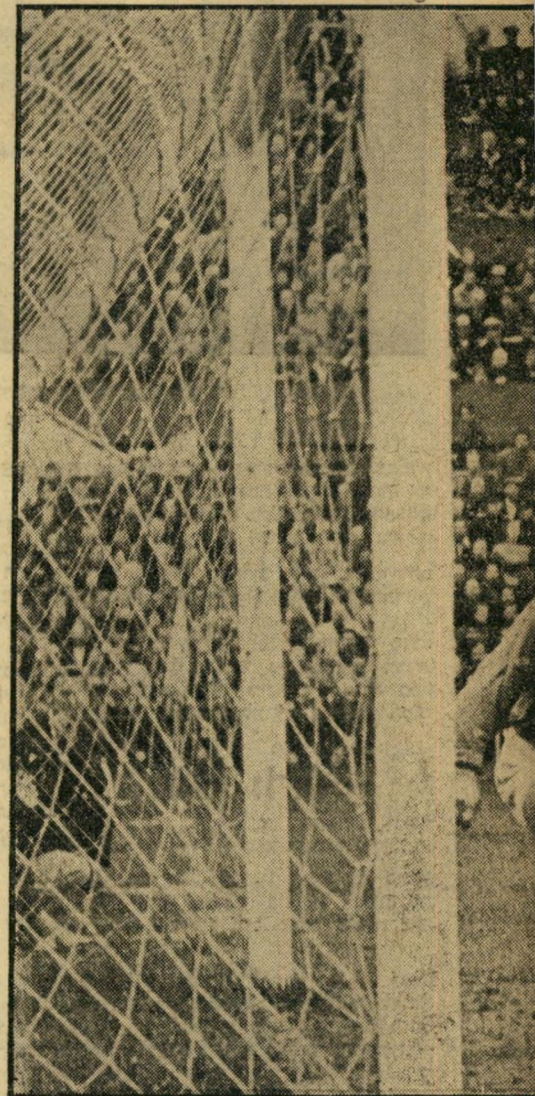
ברגנות הגוברת והולכת יצרה מסך של אדישות בין הספרות לבין הלב של הארץ — החיילים במוצב, החקלאי בשדה והפועל בחרושת.

כמעט כל הסופרים הידועים משנים קודמות השתתקו בתש"ו, או התמסרו להוצאת אוסף כתביהם מהשנים הקודמות, ביניהם **דוד שמעוני ואברהם שזונסקי**. הספר היחיד שהכה השנה גלים, כאילו בא לאשר כלל זה, היה זה ילקוט הכובים, שהוכיח את ההומור וכות-החיים של ימים עברו. התוארים של אנשי-הספרות של השנה מגיע בלי ספק למחבריו, **חיים חפר** (30) ו**דן בן-אמוץ** (13).

אף שהצליחו בעיקר באותם הכוזבים בהם מסרו בלי כל שינוי את סיפורי הגיבורים עצמם.

ההתפתחות המקבילה בשטח הוויזואלי הוכיחה שלא היה זה תהליך מקרי. השנה צצה לפתע זרישה עצומה לשירי-עם אמיתיים, הצמודים להווי הדור הלוחם והיוצר. שירים כמו כיתה אלמונית, משמר הגבול, בוקרי לכיש והי ננני לי מפוחית הפה עברו מפה לפה, הוכיחו את ימי הצינובטרו. מיטב הזמרים עברו משדה-המאמכו לשיר המקורי. תקליטים ארוכי-נגן של שירים אלה, שיוצרו בפעם הראשונה בארץ, הגיעו לכל קצווי תבל.

תיאטרון

יהושע ברטנוב

העונה התיאטרונית היתה טר בה וממוצעת, ללא שום שיא בולט שיוציא שחקן אחד מעל לכל חבריו. אהל עצר את תהי לך שקיעתו בשני מחזות טוי בים מן הרגיל אצל, אלדוראדו וג'וני בלינדה. הקאמרדי הופיע עם שורת הצגות טובות אך בלי תרימפטיציות, כמו האדלת, כובע הקש האיטלקי ובעלת הארמון. בו הצטיין **זלמן לביוש**. המחזה שזכה לפירסום הרב ביותר, מלחמת בני אור, אמנם היה מעניין כהרצאה היסטורית טובה, אך חלש מבחינת העלילה הדרמטית. שח קני התיאטרון, ובעיקר **בתיה לנצמן**, זכו כנראה להצלחה יפה בהצגת הוא הלך בשדות בפאריס, אך הצלחה בכך אינה יכולה לזכות תיאטרון ישראלי וחבריו בתוארים של אנשי-התיאטרון של השנה.

מועמדת חשובה לתואר היתה **חנה רובינא**, שהנחילה לקהל תחויה בחזורה. אחרי ניתוח קשה. להצגת מדיאה. היא עיצבה את התפקיד כולו מחדש.

אולם המחזה הטוב ביותר של השנה היה מראה מעל גשר, בו הצטיינו במידה שווה **מיכה אשורוב**, **נחום כוכמן** ו**יהושע ברטנוב**. משלושתם היה ראוי ביותר לתואר **יהושע ברטנוב** הקשיש (73), המבלה 20 שעות ביום רחוק למיטתו, קם רק למען ההצגה בה הוא משקיע את כל ישותו, תוך סיכון עצמו. עליו, יותר מאשר על כל אדם אחר, אפשר היה לומר שהוא חי למען התיאטרון.

חדורוב

בשאר ענפי הספורט, היה המצב עגום יותר. נבחרת הכדורסל, אשר אומגה עליידי המאמן האמריקאי **אולמר רייפלי**, ירדה מרמתה, נחלה כשלונות במבחניה לאולימפיאדה. האתלטיקה הקלה כמעט וחדלה להוות גורם בספורט הישראלי, מלבד כמה הישגים אישיים של אתלטים מצטיינים בודדים, כזה של רץ המרסון התימני מחדרה **שלום קהלני**, או שלישיית האתלטיות הצעירות, שוברות הי שאים, **רינה ויינרין**, **אידנה אדיר** ו**נועה זידבריי**. מן מבצע אישי אחר, הראוי לציון, היה מבצעה של ה שחינית הצעירה **עדנה בורנשטיין** (19), ששחחה 34 קילומטר בים הפתוח, מויפה לראשי-הנקרה, כהכנה ל- חציית תעלת לאמגש. אולם בגלל מחלה, נמנע ממנה ל- השתתף בחציית התעלה.